

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Petro Pesonen 2003

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Petro Pesonen 2003

Koekuoppia kaivetaan Näpönsuon asuinpaikalla

MUSEOVIRASTO

Tiivistelmä

Nummi-Pusula Näpönsuo

PK 2023 11NUMMI, p= 6695 043-147, i= 3330 570-622, z= n. 42-52 m mpy

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Museovirasto / arkeologian osasto

Kaivauksenjohtaja: FL Petro Pesonen

Lohjalla ja Nummi-Pusulassa tehtiin arkeologisia koekaivauksia kesä-elokuussa 2003 VT 1 moottoritienjauksella ja sen läheisyydessä yhdeksällä kohteella. Näpönsuon kivikautisella asuinpaikalla tehtiin koekaivauksia neljän päivän ajan 28.-31.7.2003. Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää, ulottuuko kivikautinen asuinpaikka pellon lisäksi myös metsäalueelle ja määrittää mahdollinen jatkotutkimustarve moottoritiesuunnitelmaa silmälläpitäen. Moottoritien suoja-alue ulottuu pellolla hieman myös pohjoisemmalle löytöalueelle, joten sinnekin tehtiin joukko koekuoppia asuinpaikan rajojen määrittelyä varten. Tutkimuskustannuksista vastasi Tielaitoksen Uudenmaan tiepiiri.

Näpönsuon kivikautiselle asuinpaikalle kaivettiin 1 x 1 metrin kokoisia koekuoppia yhteensä 33 kpl. Mitään mainittavampaa ei koekuopista löytynyt, vain pari mahdollista kvartsi-iskosta. Metsäaukiolla olevien rakennusjäänteiden historia lienee liitettävissä paikalla 1800-luvun lopulla olleeseen torppaan. Kiviperustukset ovat ehkä itse torpan päärakennuksesta ja koekuopalla tutkittu kiviröykkiö voi olla jokin sivummalla olleen talousrakennuksen kiuas, todennäköisesti saunan.

Koska moottoritienjauksen alle ei ole jäämässä kivikautista asuinpaikkaa tai muutakaan muinaisjäännöstä Näpönsuon kohdalla, ei tien toteuttamiselle suunnitellulla tavalla ole muinaismuistolain mukaista estettä.

Löydöt: KM 34376: 1-2

Ajoitus: kivikausi

Tutkitun alueen laajuus: 33 m²

Kenttätyöaika: 28.-31.7.2003

Tutkimuskustannukset: Tielaitos, Uudenmaan tiepiiri

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 26.4.2004 Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Sisällysluettelo

1. Arkistotiedot	1
2. VT 1 koekaivaukset Lohjalla ja Nummi-Pusulassa	2
3. Näpönsuo	4
4. Kaivauksen toteutus ja kaivaustekniikka	5
5. Kaivaushavainnot.....	5
6. Yhteenvedo ja jatkotutkimustarve	7
Negatiivi- ja kuvaluettelo.....	8
Dialuettelo	8
GT -karttaote	9
Peruskarttaote.....	10
Yleiskartta	11
Tasokartta, röykkiö luoteissektori.....	12
Profiilikartta, röykkiö itä- ja eteläprofiili	13
Valokuvataulut.....	14

uoknnyt Kk 45.2004

1. Arkistotiedot

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus
Petro Pesonen 2003

<i>Kunta:</i>	Nummi-Pusula
<i>Kylä:</i>	Raati
<i>Tilat ja maanomistajat:</i>	540-446-1-17 Pakanen, om. Pakkasmaa Kari Antero (Raatintie 270, 09430 Saukkola) 540-446-6-10 Kemppilä, om. Rämö Lempi ja Tauno kp., Rämö Sauli Henry (Hansakallionpolku 4 O, 02780 Espoo)
<i>Peruskartta:</i>	2023 11 NUMMI
<i>Asuinpaikan koordinaatit:</i>	p= 6695 043-147, i= 3330 570-622, z= n. 42-52 m mpy
<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	Petro Pesonen, inventointi 2002 (VT 1 Lahnajärvi-Oittila) Timo Jussila, inventointi 2003 (Osayleiskaava-alueinventointi)
<i>Kertomukseen liittyvät löydöt:</i>	KM 34376: 1-2 kvartsi-iskoksia 2 kpl
<i>Aiemmat löydöt:</i>	KM 33421: 1-2 kvartsi-iskoksia 10 kpl
<i>Mustavalkonegatiivit:</i>	130897-130910
<i>Diapositiivit:</i>	52950-52959

2. VT 1 koekaivaukset Lohjalla ja Nummi-Pusulassa

Vuonna 2002 syksyllä tehtiin arkeologinen inventointi tulevalla VT 1 moottoritien linjauksella Uudenmaan tiepiirin alueella Lahnajärven ja Lempolan välillä. Inventointi jakautui kahteen osaan: 1) Lahnajärvi - Oittila -väli Sammatin ja Nummi-Pusulassa kunnissa sekä Lohjan kaupungissa ja 2) Oittila - Lempola -väli kokonaan Lohjan kaupungin alueella. Inventoinnit suoritti FL Petro Pesonen.¹ Samoihin aikoihin inventoitiin myös vielä rakentamatta olevan moottoritien linjaus välillä Muurla-Lahnajärvi Turun tiepiirin alueella. Tämän inventoinnin suoritti FM Nina Strandberg.²

Inventoinnissa tarkastettiin itse tielinjaus ja välittömästi tielinjauksen vieressä olevat alueet. Lahnajärven-Oittilan välillä tarkastettiin Sammatissa kaksi kohdetta, Lohjalla yksi kohde ja Nummi-Pusulassa viisi kohdetta. Näistä Nummi-Pusulassa Näpönsuon kivikautinen asuinpaikan ja Nummi-Pusulassa Sipilä 1:n kvartsilöytöpaikan todettiin olevan niin lähellä tulevaa tielinjausta, että niillä oli syytä suorittaa arkeologisia koekaivauksia ennen tien rakentamista. Oittilan-Lempolan välillä tarkastettiin 15 kohdetta Lohjalla. Näistä koekaivausten tarve todettiin Talpelan ja Karnaisten historiallisen ajan kylätonteilla, Karhumäen/Ribackenin rautakautisen röykkiöalueen läheisyydessä, Lempolan kuoppajäänteillä, Hevoshaanpellon kivikautisella löytöpaikalla sekä Isotalon kivikautisella asuinpaikalla. Lisäksi Harvakkalanlahden kivikautisen asuinpaikan pohjoisin löytöalue oli jäämässä läjitysalueen alle, joten tällä paikalla oli suoritettava pelastuskaivaus. Kuuden selvän koekaivauskohteen lisäksi tarvetta lisätutkimuksiin arvioitiin olevan Talpelan Sepänniemessä sekä Karnaisten Lähdemäen tilan alueella ja Koivulan pohjoispuolella olevan kesämökin pihapiirissä.

Tutkimusohjelma laadittiin siten, että Lohjan Harvakkalanlahdessa tehtäisiin kuukauden mittainen tasokaivaus ja muilla kohteilla tehtäisiin yhteensä seitsemän viikon mittainen jakso koekaivauksia jatkotutkimustarpeiden määrittelyä varten. Harvakkalanlahden kaivausta johti FM Sirpa Leskinen ja koekaivauksia Petro Pesonen. Kaivauksia tehtiin Harvakkalanlahden lisäksi lopulta yhdeksässä kohteessa. Suunnitelmasta jäivät puuttumaan lopulta Karnaisten Lähdemäen kaivaus sekä Talpelan kylätontin kaivaus, sillä molemmissa kohteissa maanomistajat olivat hyvin vastahakoisia kaivaussuunnitelmia kohtaan. Talpelan kylätontilla tultaneen tekemään vielä koekaivaus ennen linjan rakentamista.

Koekaivaukset aloitettiin juhannuksen jälkeen 23.6.2003 ja viimeinen kaivauspäivä oli 1.8.2003. Kaivaukset etenivät suurinpiirtein idästä länteen. Ensimmäisenä tehtiin kaivauksia *Karhumäen/Ribackenin* lähistöllä 23.-27.6, seuraavaksi siirryttiin *Hevoshaanpellon* löytöpaikalle, jossa kaivaukset olivat 30.6.-3.7. Kolmantena kohteena oli Koivulan kesämökin piha, joka nimettiin kaivausten aikana *Hossanmäeksi*. Kaivaukset mökin pihalla kestivät vajaa kaksi päivää, 3.-4.7, jonka jälkeen siirryttiin *Karnaisten kylätontin Setolan* alarinteelle, ajaksi 7.-15.7. Karnaisten jälkeen siirryttiin Talpelaan, jossa kaivettiin *Isotalon* kivikautisen asuinpaikan tuntumassa kahtena päivänä, 16 ja 18.7, ja *Sepänniemessä* myös kahtena päivänä, 18 ja 21.7. Viimeisenä lohjalaisena kohteena oli *Lempola*, jossa kaivaukset kestivät vajaa neljä päivää, 22.-25.7. Muutamana päivänä koekaivausryhmä kävi auttamassa samaan aikaan käynnissä olleita Harvakkalanlahden kaivauksia - samalla koekaivausten johtoryhmälle tuli tilaisuus kaivauskoordinaatiston luontiin seuraaville kohteille. Lohjan jälkeen kaivettiin vielä kahdella kohteella Nummi-Pusulassa, *Näpönsuon* kivikautisella asuinpaikalla 28.-31.7 ja viimeisenä *Sipilä 1:n* löytöpaikalla 31.7.-1.8.

¹ VT 1 moottoritielinjauksen inventointi Lahnajärvi-Oittila (Sammatti, Nummi-Pusula ja Lohja), VT 1 moottoritielinjauksen inventointi Oittila-Lempola (Lohja). Inventointikertomukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

² VT 1 moottoritielinjauksen inventointi välillä Muurla-Lahnajärvi. Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Kaivausten henkilökunta koostui kolmesta arkeologista, kaivaustenjohtajana Petro Pesonen, piirtäjänä FM Petteri Pietiläinen ja tutkimusavustajana fil.yo Miikka Tallavaara. Kaivajina oli arkeologian opiskelijoita kerrallaan 6-8 henkilöä. Kaivajat olivat: Trevor Doyle (23.6.-1.8), Esa Heinonen (28.7.-1.8), Maija Holappa (23.6.-18.7), Sanna Kivimäki (24.7.-1.8), Teemu Korpijärvi (23.6.-23.7), Jaana Koskela (23.6.-23.7), Maija Kärki (23.6.-30.7), Henna Niemi (23.6.-1.8), Meri Varonen (24.7.-1.8) ja Tuija Väisänen (24.7.-1.8). Sää oli kaivausten aikana enimmäkseen lämmin, välillä varsin helteinen - etenkin heinäkuun viimeisinä päivinä. Välillä helle purkautui kovina ukkosina, mutta sadetta ei kuitenkaan saatu kovin usein. Sateen sijaan muu luomakunta pyrki häiritsemään tutkimuksia, milloin minkäkin vitsauksen muodossa. Ongelmana olivat mm. muurahaiset, ampiaiset ja käärmeet.

Kaivausten jälkityöt on tehty talvella 2004. Miikka Tallavaara on puhdistanut löydöt, tehnyt erilaisia luetteloita sekä valmistellut valokuvia kertomuskuntoon. Petteri Pietiläinen on piirtänyt kartat. Petro Pesonen on luetteloinut löydöt ja kirjoittanut kaivauskertomukset, joita koekaivauksista on siis tehty yhdeksän kappaletta, kustakin tutkitusta kohteesta erikseen.

Helsingissä 26.4.2004

Petro Pesonen, FL

3. Näpönsuo

Näpönsuon kivikautinen asuinpaikka löytyi v. 2002 VT 1 -inventoinnin (Lahnajärvi-Oittila) yhteydessä, jolloin asuinpaikalla hahmoteltiin kaksi eri muinaisrantakorkeuksilla sijaitsevaa löytöaluetta. Itse asuinpaikka sijaitsee Raatinjoen laakson pohjoispuolella, kaakkoon suuntautuvalla peltorinteellä. Pohjoisempi löytöalue on n. 50 m mpy korkeudella lähellä metsänrajaa ja eteläisempi taas n. 43-45 m mpy korkeudella pellon reunalla sijaitsevasta ladosta n. 30 m etelään. Pohjoisemman löytöalueen pohjoispuolella olevassa metsässä maasto jyrkkenee, mutta sitä pidettiin inventoinnin perusteella kuitenkin potentiaalisena muinaisjäännösalueena.

Timo Jussila inventoi osayleiskaava-alueita Sammatissa ja Nummi-Pusulassa kevätkesällä 2003 ja tarkasti tässä yhteydessä myös Näpönsuon asuinpaikan. Jussila on kertomuksessaan jakanut kohteen kahdeksi eri asuinpaikaksi ja antanut niille nimet Näpönsuo 1 ja Näpönsuo 2. Jussila havaitsi kvartseja myös aiemmin havaitun eteläisemmän asuinpaikan alapuolella olevalla laajalla matalalla terasilla, jossa on myös näkyvissä muinaisrantatörmä ennen jokilaakson pohjaa.

Näpönsuon asuinpaikan löytöalueet sijaitsevat siis Raatinjokeen viettävällä pellolla, jonka maaperä on savea. Asuinpaikan pohjoispuolella oleva metsikkö on sekametsää, enimmäkseen siellä kasvaa vanhaa kuusikkoa ja haapaa. Aluskasvillisuutta on niukasti, lähinnä taikinamarjaa, ketunleipää yms. Sammal- ja karikekerros on hyvin ohut ja maaperä etenkin alempana savista muuttuen ylempänä hiesuksi. Metsikön pohjoispuolella kulkee Laiskantie, jota lähellä on metsämäen avoin lakikallio, jossa on ainakin yksi selväkö rakennuksen perustus ja kiviröykkiö aukion etelälaidalla lähellä pellon reunaa. Röykkiö on mitoiltaan n. 2 x 2,5 metriä ja se on tehty kallion reunan "onkaloon". Talon kiviperustus on mitoiltaan n. 10 x 5 metriä. Paikallisen asukkaan mukaan mäellä on ollut 1800-luvulla kylän ainoa torppari, joka karkotettiin asuinpaikaltaan. Rauniot lienevät tämän torpan peruja. Laiskantie on aiemmin kulkenut hieman nykyistä etelämpänä sivuten aukion laitaa.

Näpönsuon asuinpaikka on hyvin lähellä tiesuunnitelma-aluetta. Pohjoisemmalta löytöalueelta on tiealueen rajalle vain kymmenisen metriä ja itse tulevalle tiellekin vain n. 20 metriä. Moottoritie tulee halkaisemaan Raatinjoen laakson asuinpaikan itäpuolelta ja asuinpaikan pohjoispuolella oleva metsä tulee jäämään tien alle.

4. Kaivauksen toteutus ja kaivaustekniikka

Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää, ulottuuko Näpönsuon kivikautinen asuinpaikka metsäalueelle ja määrittää täten mahdollinen jatkotutkimustarve moottorituesuunnitelmaa silmälläpitäen. Tavoitteeseen pyrittiin laatimalla metsäalueelle koekuoppaverkosto n. 10 metrin välein. Moottoritien suoja-alue ulottuu pellolla hieman myös pohjoisemmalle löytöalueelle, joten sinnekin tehtiin joukko koekuoppia asuinpaikan rajojen määrittelyä varten.

Kaikki koekuopat kaivettiin 1 x 1 metrin kokoisina siten, että pintamaa poistettiin lapioilla ja sen jälkeen kaivausta jatkettiin noin 5 cm:n kerroksina kaivauslastoin. Kaivauskoordinaatisto laadittiin pohjois-eteläsuuntaiseksi. Peruslinjaksi paalutettiin pohjois-eteläsuuntainen linja y= 300, josta kaikki muut paalutukset mitattiin. Koordinaatistossa x-koordinaatti kasvoi pohjoiseen ja y-koordinaatti itään. Kaivauksella ei vaaittu mitään korkeuksia, joten korkeuspistettä ei paikalle tarvinnut siirtää. Paikalta laadittu yleiskartta on tehty rullamitan, bussolin ja linjakeppien avulla. Apuna on käytetty tiesuunnitelmakarttaa, josta on kopioitu paitsi itse tiesuunnitelma myös korkeuskäyrät (s. 11)

Koekuoppia kaivettiin Näpönsuon kivikautiselle asuinpaikalle yhteensä 33 kpl, joten kaivauspinta-alaksikin tuli 33 m². Vähät löydöt otettiin talteen kuopittain, kaivauskerroksia ei käytetty. Röykkiötä lukuunottamatta mitään tasoja ei myöskään piirretty, mutta joitakin valokuvia kiinnostavimmista ilmiöistä otettiin. Kuoppien kaivamisen ja dokumentoinnin jälkeen ne täytettiin ja maisemoitiin.

5. Kaivaushavainnot

Paikalle kaivettiin ainoastaan koekuoppia, joista tehdyt havainnot on koottu oheiseen taulukkoon. Koordinaattilukemat ilmaisevat kuopan lounaiskoordinaatin. Koekuoppien koko oli 1 x 1 m.

x	y	kaivettu (cm)	kuvaus	löydöt
498	244		Röykkiön luoteissivulle tehty koekuoppa. Kuopassa mustaa maata. Pohjakalliossa ohut ja lyhyt kvartsijuoni. Löytönä tiilen kappale 1. kerroksessa.	tiiltä
510	252	60	Humuskerros (5 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (15 cm). Sen alla keller-tävänruskea pohjahiesu, jossa kiviä	epämääräinen kvartsi-iskos (KM 34376: 1)
510	260	45	Humuskerros (6 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (16 cm). Sen alla vaaleankeltainen puhdas hiesu, jossa moreenikiviä.	
500	261	40	Humuskerros (5 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (10 cm). Sen alla kellanruskea hiesu (20 cm). Joukossa erikokoisia kiviä.	
589	268	50	Humuksen ja mullan sotkeutuneita kerroksia (15 cm). Sen jälkeen tummanharmaa hiesu (10 cm). Pohjalla vaaleanruskea hiesu, jossa kiviä.	
569	269	45	Humuskerros (5 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (15 cm). Sen alla keller-tävänruskea pohjahiesu, jossa kiviä	
479	270	35	Humuskerros (7 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (15 cm).	
490	270	35	Humuskerros (5 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (15 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
500	270	30	Humuskerros (6 cm), jonka alla harmaa hiesu (12 cm). Pohjalla puhdas vaalea savi.	
551	270	30	Humuskerros (5 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (15 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
560	270	40	Humuskerros (5 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu/hiekka (10-20 cm). Tummanharmaassa hiesussa runsaasti kiviä ja epämääräisiä kvartseja. Pohjalla kellanruskea hiekka.	

579	270	30	Humuskerros (10 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu. Kuopassa runsaasti kiviä. Lisäksi kuopassa on hiiliä. Kuoppa on ison maakiven vieressä.	maitopussi
600	270	55	Humuskerros (5 cm), jonka alla tummanharmaa hiesu (15 cm). Pohjalla vaaleanruskea hiesu.	
471	279	35	Humuskerros (2-3 cm), jonka alla savimulta (3 cm). Sen jälkeen pehmeä vaalea savi (20 cm). Pohjalla vaalea kova savi.	
490	279	30	Humuskerros (5 cm), jonka alla savimulta (5-10 cm). Pohjalla puhdas vaalea savi, joka muodostaa eräänlaisia tyynyjä pehmeän ja kovan saven vaihdellessa.	
450	280	30	Savinen kyntökerros (20-25 cm), jonka alla kova pohjasavi.	
461	280	30	Puhdasta savea pinnasta pohjaan.	
481	280	25	Humuskerros (2.3 cm), jonka alla harmaa savimulta (8 cm). Pohjalla puhdas vaalea savi.	
500	280	35	Humuskerros (10 cm), jonka alla harmaa savimulta (6 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
510	280	30	Humuskerros (5 cm), jonka alla harmaa hiesu (10 -15 cm). Sen jälkeen vaaleanruskea hiesu (20 cm). Pohjalla vaalea kova savi. Kuopassa muutama iso kivi.	
521	280	40	Humuskerros (7 cm), jonka alla harmaa hiesu (15 cm). Hiesu jatkuu osittain hiilisinä laikkuina syvemmälle. Keskellä soikea likamaakuoppa, joka kaivettiin featurena pohjaan. Pohjalla vaalea savi.	
440	290	30	Savinen kyntökerros (25 cm), jonka alla kova pohjasavi.	
450	290	30	Savinen kyntökerros (25 cm), jonka alla kova pohjasavi.	
460	290	55	Kyntökerros (50 cm), jonka jälkeen sedimenttiraitoja pohjasavessa.	
500	290	38	Humuskerros (7 cm), jonka alla harmaa savimulta (13 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
430	300	25	Savinen kyntökerros (25 cm), jonka alla puhdas pohjasavi.	
440	300	30	Savinen kyntökerros (25-30 cm), jonka alla kova pohjasavi.	
491	300	20	Humuskerros (2-3 cm), jonka alla savimulta (12 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
500	300	45	Humuskerros (6 cm), jonka alla savimulta (11 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
510	300	45	Humuskerros (10 cm), jonka alla savimulta (15 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
520	300	30	Humuskerros (6 cm), jonka alla savimulta (5-10 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
532	300	50	Humuskerros (2-3 cm), jonka alla savimulta (16 cm). Pohjalla vaalea puhdas savi.	
430	310	30	Savinen kyntökerros (30 cm), jonka jälkeen puhdas pohjasavi.	

Mitään mainittavampaa ei koekuopista löytynyt, ei myöskään pellon puolelta, jossa periaatteessa oltiin kivikautisen asuinpaikan reunoilla. Täältä löytyi sen sijaan irtolöytönä yksi epämääräinen kvartsi-iskos pellon reunasta, kohdasta $x=463$, $y=283$. Yksi mahdollinen kvartsi-iskos löytyi koekuopasta 510/252. Jos kyseessä on artefakti, voisi se viitata hyvinkin varhaiseen asuinpaikkaan, sillä koekuoppa on n. 62 m mpy korkeudella. Mahdollisesti aukion etelälaidalla ja eteläpuolella voisi olla siten Ancylus-järven aikainen asuinpaikka, mutta tätä yhtä epämääräistä iskosta lukuunottamatta siitä ei nyt saatu muita viitteitä eikä tämä aukion eteläpuolinen alue kuulunut myöskään tutkimusalueeseen.

50 m mpy korkeustasolla pellolla olevasta asuinpaikasta ei saatu kaivauksissa mitään selvyyttä. Mahdollisesti se sijaitsee kuitenkin hieman lännempänä pellolla kuin mihin koekuopat nyt ulottuivat. Tämä asuinpaikka voisi ajoittua Litorinamerivaiheeseen v. 7000-5500 eKr. välille, jolloin veden pinta laski seudulla 49 metristä 44 metrin korkeustasolle.³ Alin Nöpönsuon asuinpaikoista on sitten

³ Timo Jussila: Nummi-Pusulän eteläosien ja Sammatin pohjoisosien osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2003. Raportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

vielä tätä nuorempi. Se lienee ajalta 5500-5200 eKr., koska Raatinjoen laakso on kuivunut joskus 5200 eKr. jälkeen, jolloin laaksossa lienee virrannut enää joki. Mahdollisesta myöhemmästä, Sakari Pälsin ehdottamasta järvivaiheesta jokilaaksossa ei ole todisteita, koska laakson Lohjanjärven puolelta ei tunneta salpaavaa kynnystä.⁴

Metsäaukiolla olevien rakennusjäänteiden historia lienee selvästi liitettävissä paikalla olleeseen torppaan. Kiviperustukset ovat ehkä itse torpan päärakennuksesta ja koekuopalla tutkittu kiviröykkiö voi hyvin olla jokin sivummalla olleen talousrakennuksen kiuas, todennäköisesti saunan.

Koska moottoritielinjauksen alle ei ole jäämässä kivikautista asuinpaikkaa tai muutamaakaan muinaisjäännöstä Näpönsuon kohdalla, ei tien toteuttamiselle suunnitellulla tavalla ole muinaismuistolain mukaista estettä.

6. Yhteenveto ja jatkotutkimustarve

Lohjalla ja Nummi-Pusulassa tehtiin arkeologisia koekaivauksia kesä-elokuussa 2003 VT 1 moottoritielinjauksella ja sen läheisyydessä yhdeksällä kohteella. Näpönsuon kivikautisella asuinpaikalla tehtiin koekaivauksia neljän päivän ajan 28.-31.7.2003. Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää, ulottuuko kivikautinen asuinpaikka pellon lisäksi myös metsäalueelle ja määrittää mahdollinen jatkotutkimustarve moottoritiesuunnitelmaa silmälläpitäen. Moottoritien suoja-alue ulottuu pellolla hieman myös pohjoisemmalle löytöalueelle, joten sinnekin tehtiin joukko koekuoppia asuinpaikan rajojen määrittelyä varten. Tutkimuskustannuksista vastasi Tielaitoksen Uudenmaan tiepiiri.

Näpönsuon kivikautiselle asuinpaikalle kaivettiin 1 x 1 metrin kokoisia koekuoppia yhteensä 33 kpl. Mitään mainittavampaa ei koekuopista löytynyt, vain pari mahdollista kvartsi-iskosta. Metsäaukiolla olevien rakennusjäänteiden historia lienee liitettävissä paikalla 1800-luvun lopulla olleeseen torppaan. Kiviperustukset ovat ehkä itse torpan päärakennuksesta ja koekuopalla tutkittu kiviröykkiö voi olla jokin sivummalla olleen talousrakennuksen kiuas, todennäköisesti saunan.

Koska moottoritielinjauksen alle ei ole jäämässä kivikautista asuinpaikkaa tai muutamaakaan muinaisjäännöstä Näpönsuon kohdalla, ei tien toteuttamiselle suunnitellulla tavalla ole muinaismuistolain mukaista estettä.

⁴ Ks. Petro Pesonen: VT 1 moottoritielinjauksen inventointi Lahnajärvi-Oittila v. 2002, s. 4-6 ja Timo Jussila: Nummi-Pusulän eteläosien ja Sammatin pohjoisosien osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2003, s. 5-6.

Negatiivi- ja kuvaluettelo

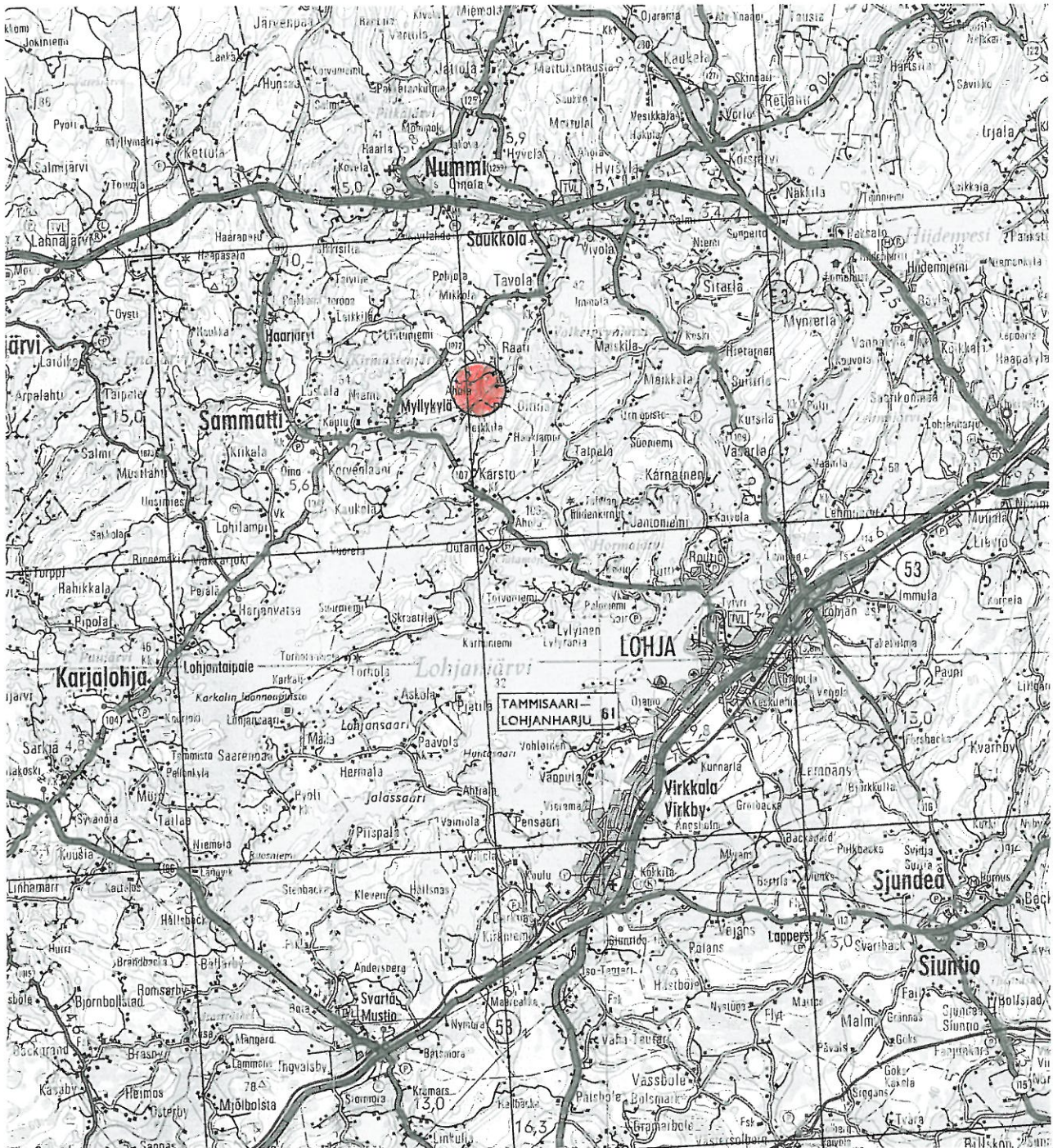
Kuvaaja: Petro Pesonen 2003

Neg.nro	Kuva	Aihe, suunta	Pvm
130897	1	Koekuoppia kaivetaan metsärinteessä. S-N.	28.7.
130898	2	Koekuoppa 490/279 n. 15 cm:n syvyydessä. Pehmeä savi kaivettu pois, jolloin muodostuu "tyynykuvio". S-N.	28.7.
130899	4	Röykkiö kalliolla. N-S.	29.7.
130900	5	Röykkiö turpeenpoiston jälkeen. N-S.	29.7.
130901	6	Röykkiökoekuoppa, taso 1. S-N.	29.7.
130902	7	Röykkiökoekuoppa, taso 2. S-N.	29.7.
130903	8	Röykkiökoekuoppa, taso 3. N-S.	29.7.
130904		Röykkiökuopan keskiprofililit. NW-SE.	29.7.
130905		Koekuoppia kaivetaan metsän pohjoisosassa. SE-NW	30.7.
130906		Koekuoppia kaivetaan metsän pohjoisosassa. S-N	30.7.
130907	9	Ryhmäkuvaa. Vasemmalta Petteri Pietiläinen, Sanna Kivimäki, Tuija Väisänen, Maija Kärki, Trevor Doyle, Henna Niemi, Miikka Tallavaara, Meri Varonen ja Esa Heinonen.	30.7.
130908	3	Koekuoppia kaivetaan pellolla. W-E.	30.7.
130909		Asuinpaikka pellolla. NE-SW.	31.7.
130910		Asuinpaikka pellolla. NE-SW.	31.7.

Dialuettelo

Kuvaaja: Petro Pesonen 2003

Nro	Aihe, suunta	Pvm
52950	Koekuoppia kaivetaan metsärinteessä. E-W.	28.7.
52951	Koekuoppia kaivetaan metsän pohjoisosassa. SE-NW	30.7.
52952	Koekuoppia kaivetaan pellolla. W-E.	30.7.
52953	Asuinpaikka pellolla. NE-SW.	31.7.
52954	Koekuoppa 490/279 n. 15 cm:n syvyydessä. Pehmeä savi kaivettu pois, jolloin muodostuu "tyynykuvio". S-N.	28.7.
52955	Röykkiö kalliolla. N-S.	29.7.
52956	Röykkiö turpeenpoiston jälkeen. N-S.	29.7.
52957	Röykkiökoekuoppa, taso 1. S-N.	29.7.
52958	Röykkiökoekuoppa, taso 2. S-N.	29.7.
52959	Röykkiökoekuoppa, taso 3. N-S.	29.7.

Ote GT -kartasta 2 (1977) 1:200 000. Nummi-Pusula Näpönsuo merkitty punaisella värillä.

Ote peruskartoista 2023 10 SAMMATTI ja 2023 11 NUMMI (mk 1:20 000)
 Nummi-Pusula Nöpönsuo, kivikautinen asuinpaikka merkitty punaisella.

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO

Petro Pesonen 2003

YLEISKARTTA

Mk 1:1000

pohjakarttana Tielaitoksen
suunnitelmapakartta 1:2000
VT1 Lahnajärvi-Oittila
PLV 99600-101000

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

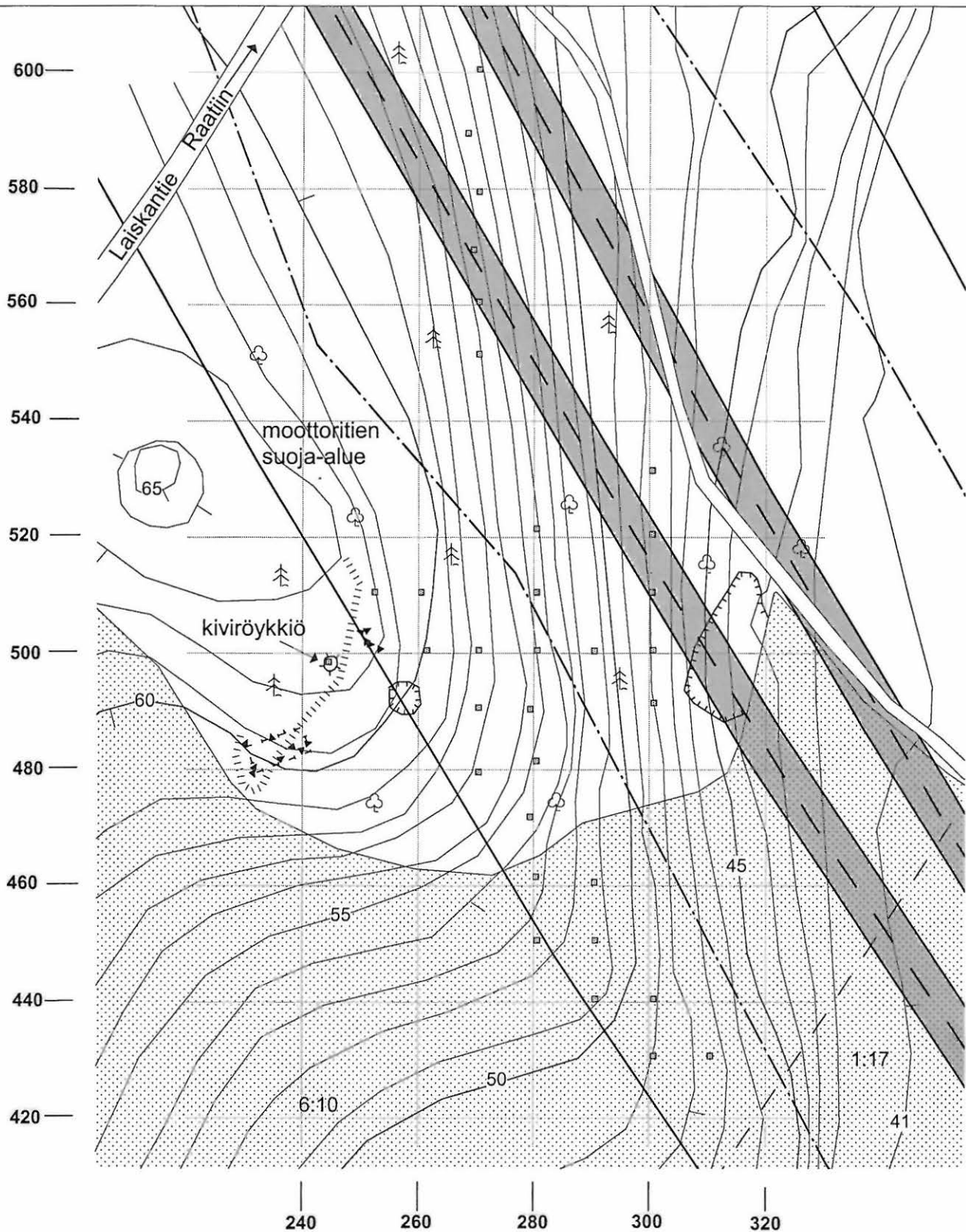
□ koekuoppa

⊞ rakennuksen
kiviperustus?

— tilan raja

- - - suunniteltu
tiealueen raja

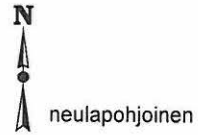
⊞ pelto

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO

Petro Pesonen 2003

TASOKARTTA
Röykkiö, luoteissektori
Tasot 1-3
Mk 1:20

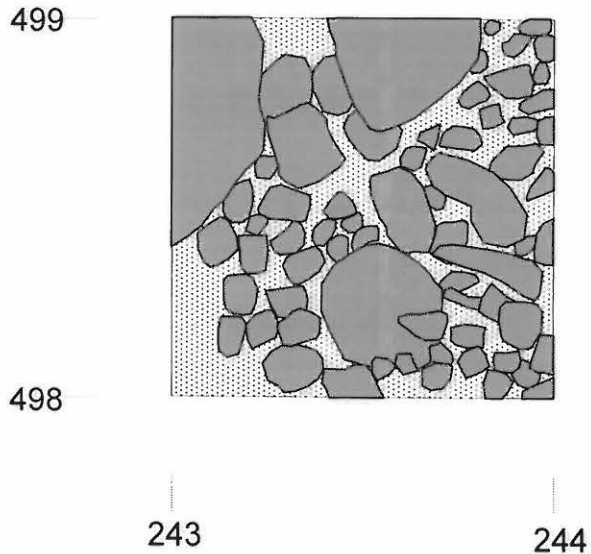
lukemat metreinä mpy

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

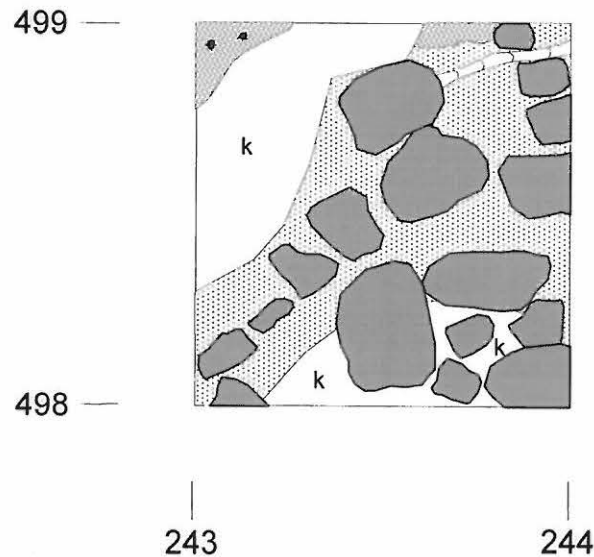
- kivi
- heikosti noensekainen multa
- nokimaa, hiili
- kanto, juuri
- k

12

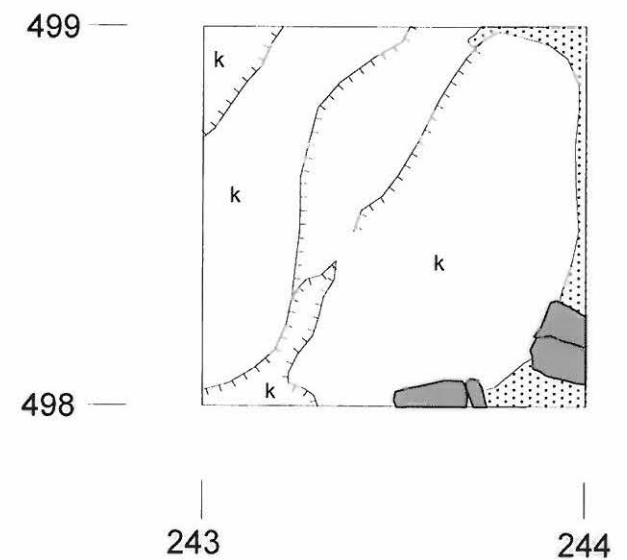
taso 1 (n. 5 cm pinnasta)

taso 2 (n. 10 cm pinnasta)

taso 3 (n. 15 cm pinnasta)

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO

Petro Pesonen 2003

PROFIILIKARTTA

Röykiö, itäprofiili 498-499/244

ja eteläprofiili 498/243-244

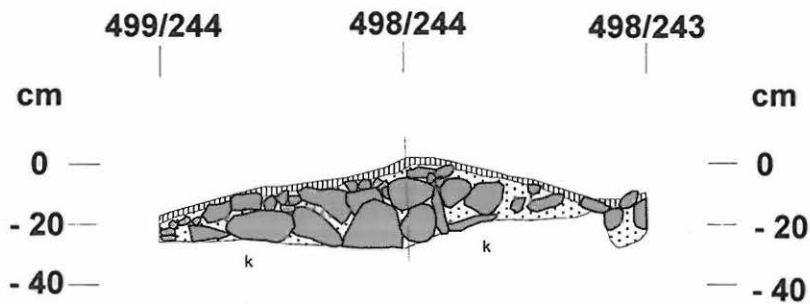
Mk 1:25

0 1 m

	kivi
	heikosti noensekainen multa
	turve
	peruskallio

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO.
P. Pesonen 2003

Kuva 1. Koekuoppia kaivetaan metsärinteessä. S-N. (f. 130897)

Kuva 2. Koekuoppa 490/279 n. 15 cm:n syvyydessä. Pehmeä savi kaivettu pois, jolloin muodostuu "tyynykuvio". S-N. (f. 130898)

Kuva 3. Koekuoppia kaivetaan pellolla. W-E. (f. 130908)

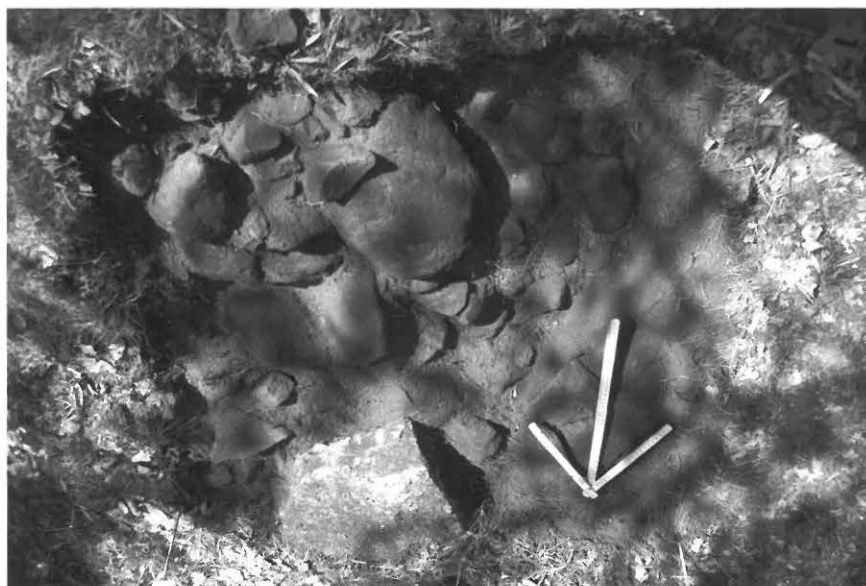
NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO
P. Pesonen 2003

Kuva 4. Röykkiö kalliolla. N-S. (f. 130899)

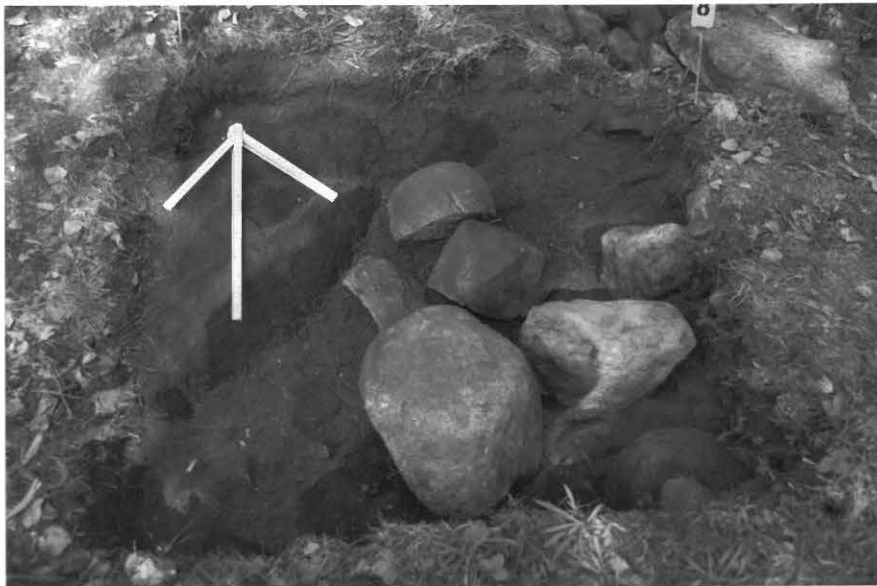

Kuva 5. Röykkiö turpeenpoiston jälkeen. N-S. (f. 130900)

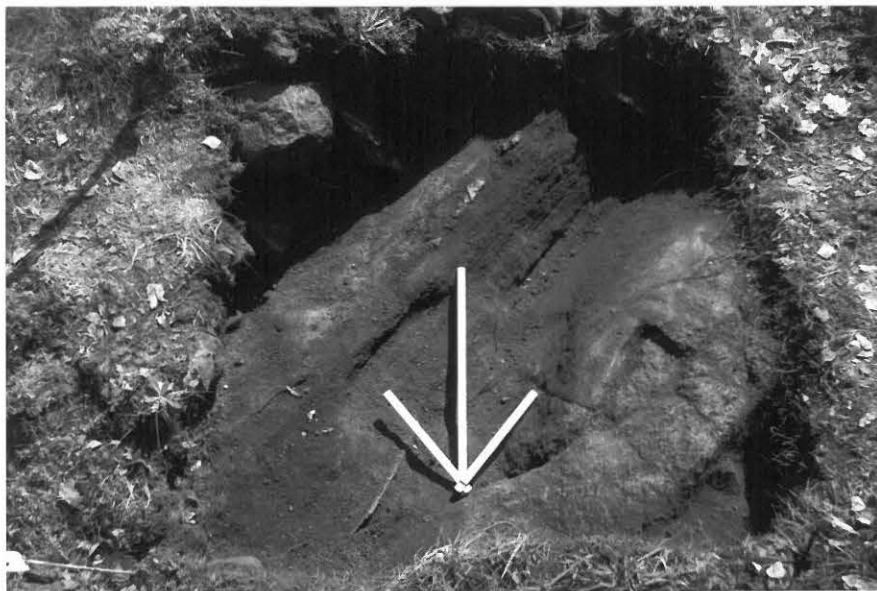

Kuva 6. Röykkiökoekuoppa, taso 1. ^{N-S}~~S-N~~. (f. 130901)

NUMMI-PUSULA NÄPÖNSUO
P. Pesonen 2003

Kuva 7. Röykkiökoekuoppa, taso 2. S-N. (f. 130902)

Kuva 8. Röykkiökoekuoppa, taso 3. N-S. (f. 130903)

Kuva 9. Ryhmäkuva. Vasemmalta Petteri Pietiläinen, Sanna Kivimäki, Tuija Väisänen, Maija Kärki, Trevor Doyle, Henna Niemi, Miikka Tallavaara, Meri Varonen ja Esa Heinonen.